

Način da Evropa i Zapadni Balkan budu energetske sigurni i nezavisni od izvora energije Rusije ili drugih zemalja je ulaganje u obnovljive izvore, kaže Kjara Matineli, direktorka Evropske mreže za klimatske akcije (CAN-E) u intervjuu za Radio Slobodna Evropa. Međutim, zabrinjavaju procesi energetske tranzicije, koji podrazumevaju dekarbonizaciju do 2050. godine u zemljama Zapadnog Balkana, rekla je Matineli.

„Prva briga se tiče samog procesa. Sve deklaracije, sastanci, seminari – jako dobro, ali nedovoljno. Ne trebaju nam sastanci iza zatvorenih vrata, već da se uključi što više strana. Ne trebaju nam procesi samo za radi procesa, ali konkretnih koraka“, kaže Matineli za **Radio Slobodna Evropa**.

Matineli je u Sarajevu vodila panel u okviru foruma Pravedna tranzicija o pravednoj tranziciji Energetske zajednice, na kojem su predstavnici energetske sektora zemalja Zapadnog Balkana razgovarali o budućnosti energetske sektora.

„Ako nam je potrebna ova energetska tranzicija, onda nam je potrebno vlasništvo pojedinaca, građana, zajednice u projektima koji se odnose na tranziciju. Oni koji donose odluke ne mogu mnogo bez toga“, smatra Matineli.

Kako Matineli ističe, važan segment procesa je brzina kojom se on odvija.

„Svuda u Evropi, pa i na Zapadnom Balkanu, imamo klimatske promene, razorne posledice na poljoprivredu, prirodu uopšte, i sve ostalo, na naše živote uopšte. Potrebno je hitno reagovati, a procesi koje vidimo na Balkanu su spori, jednostavno su presporo. I to ne smemo dozvoliti. Ovo je i cilj ovog Forum – kako sve deklaracije koje imamo pretočiti u praksu, kako Zelenu agendu za Zapadni Balkan pretočiti u politike implementacije, kako bismo išli napred“, objašnjava ona.

Prema njenim rečima, svaka zemlja je drugačija sa svojim kontekstom i to je nešto što mora da se poštuje.

„Ako generalizujemo, prvo moramo da budemo dosledni u svojim odlukama – napuštanje uglja znači napuštanje uglja, to znači da nema novih projekata zasnovanih na uglju, nema izgovora. Drugi važan segment su obnovljivi izvor. Investicije u obnovljive izvore energije koje bi postepeno zadovoljile deo potreba u svakoj od zemalja. Čini mi se da i oni koji donose odluke polako shvataju i da se slažu sa nama oko ovoga – šta treba pojačati, a šta stati na kraj. Ponovo naglašavam, najvažnije su veće investicije u obnovljive izvore energije (vetar i sunce) i bolja efikasnost. Ponekad jednostavno zaboravimo na dobro, pokušavajući da zaustavimo loše. Napore treba usmeriti na nove izvore energije“, navodi Matineli.

Matineli ističe da je zanimljivo da ministri iz različitih zemalja, BiH, Srbije, Kosova, Severne Makedonije, Ukrajine, osećaju da su pod pritiskom da kažu šta su do sada uradili, gde su koraci napred. „I to je za svaku pohvalu“, kaže ona.

„Ali ja lično imam osećaj da se prečesto govorilo „ali“, uz izgovore o energetskej krizi, živimo u kritičnom trenutku, ratu u Ukrajini, dodatnim izazovima. Moja poruka njima je – ok, to su izazovi, ali su simptomi krize koja je već bila prisutna. Ovo ne smemo da zloupotrebimo kao izgovor, već kao način da popravimo stvari. Mislim da je još nešto važno – treba raditi i razmišljati što više „regionalno“, jer region ne može biti nezavisan od fosilnih goriva, ako ne postoji regionalno tržište koje bi zadovoljilo bar regionalne energetske potrebe“, navodi Marineli, izveštava Danas.